

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การปรับตัวของเกษตรกรผู้ทำการเกษตรกรรมทางเลือกตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษา หมู่บ้านป่าไผ่ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นายนภดล หงส์ศรีพันธ์

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) บริบททางภูมิสังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ และค่านิยมของชุมชนมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการปรับตัว ในกระบวนการผลิตมาทำการเกษตรกรรมทางเลือกภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง 2) ศึกษาถึงแนวคิดและกระบวนการเรียนรู้ใหม่ ของเกษตรกรในชุมชนที่ทำการผลิตเกษตรกรรมทางเลือกตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรกรที่ยึดรูปแบบการเกษตรเชิงพาณิชย์ ต่อแนวความคิดทฤษฎีใหม่ทางการเกษตร 3) ศึกษาเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเกษตรกรรมทางเลือกตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มเกษตรกรที่ทำเกษตรกรรมทางเลือกกับกลุ่มเกษตรกรที่ทำเกษตรกรรมเชิงพาณิชย์หรือเกษตรเคมีกับพฤติกรรมกรรมการปรับตัวมาทำการผลิตแบบเกษตรกรรมทางเลือกตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในชุมชน และ 4) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจ การพึ่งตนเอง ความเข้มแข็งชุมชนกับพฤติกรรมกรรมการปรับตัวมาทำการผลิตแบบเกษตรกรรมทางเลือกตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในชุมชน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเกษตรกรทางเลือกของหมู่บ้านป่าไผ่ จำนวน 32 คน กลุ่มเกษตรกรที่ทำการเกษตรเชิงพาณิชย์หรือเกษตรเคมี จำนวน 113 คน และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกประชากรกลุ่มตัวอย่างและวิธีการสนทนากลุ่มในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้อาวุโสของชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ผู้นำองค์กรชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ความแตกต่าง (t-test) และ สถิติทดสอบความสัมพันธ์ของ Pearson product moment correlation coefficient เพื่อทดสอบ สมมติฐานการวิจัยที่สำคัญ ดังนี้

1) กระบวนการที่นำไปสู่การปรับตัวของเกษตรกรมาสู่เกษตรกรรมทางเลือก พบว่า เกษตรกรในชุมชนบ้านป่าไผ่แม้ส่วนใหญ่ในชุมชนยังทำการเกษตรเคมีเป็นหลัก แต่ก็เรียนรู้ที่จะ เปลี่ยนพฤติกรรมทำการเกษตรแบบใหม่ โดยใช้ทั้งปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยน้ำหมัก เข้ามาช่วยลดต้นทุน ในการผลิต ซึ่งการเรียนรู้ก็เกิดจากการติดตามข่าวสาร ความรู้จากแหล่งต่าง ๆ การเรียนรู้จากการ ฝึกอบรม แลกเปลี่ยนความรู้จากคนทั้งภายในและภายนอกชุมชน เพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ที่เหมาะสม กับการดำเนินชีวิตของตนเอง และสามารถพึ่งพาตนเองได้

2) กลุ่มเกษตรกรในชุมชนที่ทำการผลิตรูปแบบเกษตรกรรมทางเลือก มีวิถีคิดและ กระบวนการเรียนรู้ใหม่เกี่ยวกับแนวความคิดทฤษฎีใหม่ทางการเกษตรแตกต่างจากกลุ่มเกษตรกรที่ ยึดรูปแบบการเกษตรเชิงพาณิชย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

3) กลุ่มเกษตรกรในชุมชนที่ทำการผลิตรูปแบบเกษตรกรรมทางเลือก มีความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับการเกษตรกรรมทางเลือกตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับค่อนข้างมาก ขณะที่ กลุ่มเกษตรกรที่ยึดรูปแบบการเกษตรเชิงพาณิชย์ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเกษตรกรรม ทางเลือกตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับน้อยกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

4) ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ ความเข้มแข็งชุมชน การพึ่งตนเอง มีความสัมพันธ์ ทางบวกกับพฤติกรรมการปรับตัวมาทำเกษตรกรรมทางเลือกตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของ เกษตรกรในชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผู้วิจัยได้อภิปรายถึงผลงานวิจัย และได้เสนอแนะให้เพิ่มแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เข้าไปใน โปรแกรมการฝึกอบรมในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ด้วย

Independent Study Title	Adjustment of Agriculturalists Toward the Agricultural Alternatives in Line with the Sufficiency Economy Guiding Principle: A Case Study of Ban Pa Phai, Doi Saket District, Chiang Mai Province
Author	Mr. Nopphadol Hongriphan
Degree	Master of Arts (Man and Environment Management)
Independent Study Advisor	Assoc.Prof. Pismai Wibulswasdi

ABSTRACT

The objectives of this study were 1) to examine the bio-social, cultural, belief, and community value of the community in general relating to the production process adjustment into the agricultural alternatives in line with the Sufficiency Economy Guiding Principle; 2) to investigate the new perspective and learning process of the agriculturalists in the community who produced the agricultural production in accordance with agricultural alternatives in line with the Sufficiency Economy Guiding Principle and agriculturalists who were based on commercial agriculture toward the new agricultural theory; 3) to compare cognitive understanding of agriculturalists toward agricultural alternatives in line with the Sufficiency Economy Guiding Principle and agriculturalists did the commercial agriculture or chemical agriculture toward the adjusting behavior in producing with agricultural alternatives in line with the Sufficiency Economy Guiding Principle; and 4) to study the relationship between the cognitive understanding, self-reliance, the community strength factors and adjusting behavior in agricultural alternatives in line with the Sufficiency Economy Guiding Principle.

Interview questionnaires were administered in quatitative research to collect data from 32 agriculturalists of the agricultural alternatives group in Ban Pa Phai and 113 agriculturalists of

the commercial agriculturalists or chemical agriculture group. Participating observation, in-depth interviewing, and focus group were also used as the qualitative research to collect data from senior citizens in the community, village headmen, sub-district headmen and community leaders.

The data were analyzed by performing Descriptive Statistics well as Inferential Statistics consisted of t-test, and Pearson product moment correlation coefficient to test the research hypothesis. The important results were as follows:

1) With regard to the adjustment process into the agricultural alternatives, the study found that most of the agriculturalists in Ban Pa Phai Community were still based on the chemical agriculture. However, some of them were learning to adjust to the new agricultural behavior by using organic fertilizer and fermented fertilizer to lessen the production capital. Their learning experiences related to theoretical and practical, knowledge from learning various sources, eg. training courses, and experience sharing with people within and outside the community in order to obtain new perspective appropriate for their life style and self-reliance.

2) Agriculturalists in the community whose production were based on the agricultural alternatives conveyed their thought and the new learning process concerning the new agricultural theory significantly differed from agriculturalists who were based on commercial agriculture ($p < .001$).

3) Agriculturalists in the community whose production were based on the agricultural alternatives had knowledge and understanding on the subject of agricultural alternatives in line with the Sufficiency Economy Guiding Principle in the relatively high level. However, agriculturalists who were based on commercial agriculture had significantly lower level of knowledge and understanding on the subject of agricultural alternatives in line with the Sufficiency Economy Guiding Principle than the alternative group ($p < .001$).

4) Cognitive understanding, community strength, and self-reliance factors were positively related to the adjusting behavior of agriculturalists agricultural alternatives in line with the Sufficiency Economy Guiding Principle ($p < .01$).

Research findings were discussed and also suggested that achievement motivation should be included in the program training package on the new theory management.